

EUPL

European Union Public Licence

v.1.1

Linji gwida għall-utenti u l-iżviluppaturi

Dawn il-linji gwida thejjew mill-konsorzju tal-OSOR:

Awtur:

Patrice-Emmanuel Schmitz

Dikjarazzjoni ta' Čahda ta' Responsabbiltà

Il-fehmiet espressi f'dan id-dokument mhuma xejn għajr dawk tal-awturi u ma jistgħux, fi kwalunkwe ċirkostanza, jiġu interpretati daqslikieku qegħdin jinterpretaw xi pożizzjoni uffiċjali tal-Kummissjoni Ewropea.

Il-Kummissjoni Ewropea ma tiggarantix li l-informazzjoni li tinsab f'dan l-istudju hija preċiża, u lanqas ma terfa' responsabbiltà għall-użu li jsir minnha. Kwalunkwe referenza li ssir għal prodott, speċifikazzjoni, proċess, jew servizz speċifiku li jissemma f'dan id-dokument permezz ta' isem kummerċjali, trademark, produttur, jew inkella mod ieħor mhux bilfors tikkostitwixxi jew timplika li l-Kummissjoni Ewropea qiegħda tapprovahom, tirrakkommandahom jew tagħtihom vantaġġ.

L-awturi hađu hsieb iġibu, fejn meħtieġ, il-permess sabiex jużaw kwalunkwe partijiet tal-manuskritti inkluż illustrazzjonijiet, mapep u graffs mingħand id-detenturi titolari jew mingħand ir-rappreżentanti legali tagħhom li diġà għandhom id-drittijiet tal-proprjetà intellettuali fuqhom.

Drittijiet tal-awtur:

Id-drittijiet tal-awtur ta' dan ir-rapport, mogħtija fl-2007 u l-2009, huma f'idejn il-Komunità Ewropea (© 2007 u 2009).

Tista' ssir kopja ta' dan id-dokument, għajr għal fini kummerċjali, dejjem jekk is-sors jiġi rikonoxxut.

Werrej

1.	GĦALFEJN JEŻISTU DAWN IL-LINJI GWIDA?	3
2.	MIN GĦANDU JAQRA DAWN IL-LINJI GWIDA?	4
3.	L-UŻU TAS-SOFTWER LIĊENZJAT TAHT L-EUPL	5
3.1.	IFHEM IL-PRINĊIPJI TAL-GĦOTI TAL-LIĊENZJI	5
3.2.	IFHEM IL-PRINĊIPJI TAL-F/OSS	5
3.3.	L-UŻU TAL-KODIĊI LIĊENZJAT TAHT L-EUPL: ID-DRITTIJET U L-OBBLIGI TIEGHEK	7
3.3.1	<i>Id-drittijiet tiegħek huma mfissrin fl-Artikolu 2 tal-EUPL:</i>	7
3.3.2	<i>L-obbligi tiegħek huma mfissra fl-Artikoli 5 u 6 tal-EUPL:</i>	8
3.4.	X'GĦANDEK TISTENNA MINN SOFTWARE LI JKUN LIĊENZJAT TAHT L-EUPL?	11
3.5.	GARANZIJI, RESPONSABILITÀ, LIĠI APPLIKABBILI	12
3.6.	IKTAR ŻVILUPP U UŻU MA'SOFTWER IEHOR	13
3.7.	L-EUPL JISTA' JIĠI MODIFIKAT?	13
4.	IR-RILAXX TAS-SOFTWER TIEGHEK TAHT L-EUPL	14
4.1	PREREKWIŻITI	14
4.2	EŻAMINA T-TITOLU U D-DPI FUQ IS-SOFTWER TIEGHEK	14
4.3	L-APPLIKAZZJONI TAL-PRINĊIPJI TAL-F/OSS (BIEX TINBENA KOMUNITÀ)	15
4.4	GĦALIEX HIJA IMPORTANTI LIĊENZJA?	15
4.5	ID-DEĊIŻJONI LI TIPPUBBLIKA SOFTWARE TAHT LIĊENZJA TAL-F/OSS	16
4.6	ID-DEĊIŻJONI LI TAGĦŻEL L-EUPL BĦALA LIĊENZJA	16
4.7	JEHTIEĠ LI TIRREFERI GĦAL-LIĊENZJA FIL-KODIĊI TAS-SORS	16
4.8	L-AĦJAR PRATTIKI DWAR "L-ISTABBILIMENT" TA' KUNTRATT BL-EUPL	19
4.9	MHEMMX BŻONN TIRREĠSITRA L-QBIL TAL-APPROVAZZJONI TAD-DETENTUR TAL-LIĊENZJA	19
4.10	BANK TAD-DEJTA FEJN IL-KODIĊI TAS-SORS GĦANDU JKUN DISPONIBBLI	20
4.11	KIF U FEJN SE TIKKOMMUNIKA D-DEĊIŻJONI TIEGHEK?	20
5.	L-IŻVILUPP JEW L-INTEGRAZZJONI TAS-SOFTWER MAL-LIĊENZJA EUPL	21
5.1	IL-PRINĊIPJI TAL-IŻVILUPP TAL-F/OSS	21
5.2	KIF L-EUPL THALLIK TINTEGRA U TGĦAQQAD IS-SOFTWER	21
5.3	GĦALFEJN L-INTEGRAZZJONI HIJA UTILI - GĦALFEJN IL-LIĊENZJI JISTGĦU JILLIMITAW L-INTEGRAZZJONI	22
5.4	KWISTJONIJIET SPECIFIĊI DWAR L-EUPL	22
5.5	KOMPATIBBILTÀ MA' LIĊENZJI OĦRA	22
5.6	IT-TAGĦQID TA' XOGĦLIJIET LI JKOLLHOM LIĊENZJI DIFFERENTI	23
5.7	IMPATT TAL-KLAWŻOLA DWAR IL-KOMPATIBBILTÀ TAL-EUPL DWAR IL-KUNDIZZJONIJIET TAL-GĦOTI TAL-LIĊENZJA TA' XOGĦOL IEHOR	24
6.	VERŻJONIJIET ĠODDA TAL-EUPL	25
7.	KONKLUŻJONIJIET	26

Kif tuża l-EUPL?

Linji gwida għall-utenti u l-iżviluppaturi

1. Għalfejn jeżistu dawn il-linji gwida?

Dawn il-Linji Gwida Prattici se jipprovdu informazzjoni dwar:

- kif tuża s-software imqassam taht “il-Liċenzja Pubblika tal-Unjoni Ewropea” (EUPL) skont l-aħħar haġġa tagħha v. 1.1, u
- kif tuża din il-liċenzja għat-tqassim tas-software tiegħek stess.

Filwaqt li dawn il-linji gwida jistgħu jkunu t-twegiba għall-mistoqsija “X’inhil l-EUPL?”, għandhom fuq kolloxx jinvestigaw kemm jistgħu jkunu utli għalik, skont ir-rwol li għandek: bħala proprjetarju tas-software, awtur (il-konċedent tal-liċenzja) jew utent.

Wiehed mill-prinċipji fundamentali tas-“Software Hieles jew b’Sors Miftuħ” (F/OSS), huwa l-użu ta’ dan l-istess software minn aktar minn utent wiehed; huwa wiehed mill-iktar modi effiċjenti ta’ kif wiehed iżid l-użu ta’ dan is-software, isahhah il-kwalità tiegħu (jippermetti li żviluppaturi ohra jiċċekkjawh, itejbuh jew iżidulu l-funzjonalitajiet) u jiffranka l-spejjeż billi jevita li jkollu jerġa’ jivvinta s-software mill-ġdid.

Din il-proċedura għet irrakkommandata lill-amministrazzjonijiet pubbliċi, bi qbil assolut bejn il-ministri Ewropej responsabbli mill-politika tas-servizzi tal-Gvern elettroniku¹

¹ **Dikjarazzjoni Ministerjali** approvata unanimament fl-24 ta’ Novembru 2005 f’Manchester, ir-Renju Unit (<http://archive.cabinetoffice.gov.uk/egov2005conference/documents/proceedings/pdf/051124declaration.pdf>).

Madankollu, meta wiehed joħloq software, ikun qiegħed joħloq proprjetà. Jekk l-awtur tas-software ikun impjegat jew uffiċjal ta’ amministrazzjoni pubblika, x’aktarx li din l-amministrazzjoni jkollha t-titolu għal dan is-software li jkun inhloq. Jekk l-awtur ikun kuntrattur tal-amministrazzjoni pubblika, x’aktarx li l-kuntratt ta’ servizz jagħti lil din l-amministrazzjoni t-titolu shih, inkluż l-eżerċizzju tad-drittijiet kollha meħmużin mad-drittijiet tal-awtur (dan il-punt għandu bżonn ikun iċċekkjat billi jiġi analizzat kull kuntratt ta’ servizz speċifiku bejn l-amministrazzjoni u min jipprovdiha s-software). Is-software tal-kompjuter huwa protett mil-liġi tad-drittijiet tal-awtur. Il-liġi tad-drittijiet tal-awtur lill-proprjetarju tagħtih ċerti drittijiet fuq xogħlu, u għalhekk min juża dan ix-xogħol jew jagħmel xi adattament tiegħu daqsliki kien proprjetà tiegħu - mingħajr ma jkun inhariġu permess speċifiku jew ingħatatlu “Liċenzja”, ikun qed jikser il-liġi.

Għalhekk, sabiex wiehed ikun jista’ jiffaċilita l-użu tas-software minn iktar minn utent wiehed, l-użu mill-ġdid u t-titjib tas-software, il-Kummissjoni Ewropea holqot l-EUPL bil-għan li ttiproteġi kemm l-interessi tal-awturi (billi tharsilhom drittijietom u billi tevita li xogħolhom ikun jista’ jkun approprjat minn parti terza) u kemm l-interessi tal-utenti (billi tagħtihom d-drittijiet kollha li jingħataw permezz tal-liċenzja għall-F/OSS: jiġifieri l-użu, il-modifikazzjoni u t-tqassim mill-ġdid).

Il-holqien tal-EUPL kien riżultat ta’ proċess uniku. L-ebda amministrazzjoni pubblika tad-daqs tal-Kummissjoni Ewropea qatt qabel kienet ippubblikat liċenzja għall-F/OSS, jew

iddeterminat l-użu tal-liċenzja għall-F/OSS b'mod sistematiku. Din il-liċenzja hija riżultat ta' tliet snin ta' studju u analiżi ta' bosta liċenzji eżistenti għall-F/OSS, li kien wera biċ-ċar li kien għad hemm bżonnijiet li għadhom ma ġewx indirizzati mil-liċenzji eżistenti. Inghataw tliet pariri legali. Il-Kummissjoni Ewropea organizzat forum pubbliku u konferenza internazzjonali tal-avukati. F'Jannar 2007, il-Kummissjoni Ewropea fl-aħħar approvat l-EUPL v.10 (bl-Ingliż, bil-Franċiż u bil-Ġermaniż). Din id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni Ewropea, it-tieni deċiżjoni f'Jannar 2008 (meta approvat l-EUPL v.1.0 fi 19-il lingwa oħra) u t-tielet Deċiżjoni f'Jannar 2009, meta introduċiet xi kjarifikazzjonijiet fit-test tal-liċenzja fil-verżjonijiet tal-lingwi kollha (l-EUPL v.1.1) huma marbutin mal-motivazzjoni li ġejja:

- L-EUPL kellha tkun legalment valida fil-lingwi uffiċjali kollha tal-Unjoni Ewropea, fir-rigward tal-prinċipju tad-diversità lingwistika, kif inhu rrikonoxxut permezz tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea;
- L-EUPL kellha tqis l-ispeċifità u d-

diversità tal-Liġi tal-Istati Membri u tal-Liġi tal-Komunità (it-terminologija tad-drittijiet tal-awtur, l-informazzjoni, il-garanzija, ir-responsabbiltà, il-liġi applikabbli u l-ġurisdizzjoni);

- L-EUPL għandha tiżgura li l-kwistjonijiet li għandhom x'jaqsmu mal-veloċità tat-trasferiment tad-dejta jkunu kompatibbli mal-liċenzji l-iktar rilevanti.

L-EUPL hija "għodda legali" li diġà tintuża mill-Kummissjoni Ewropea sabiex tqassam is-software u li tista' tintuża wkoll minn bosta oħrajn li jipprovdu s-software, inkluż l-amministrazzjonijiet pubbliċi li hemm fl-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea.

L-għan ta' dawn il-linji gwida huwa li jagħtuk - skont ir-rwol tiegħek - kjarifikazzjonijiet u twegħibiet konkreti għall-mistoqsijiet possibbli li jista' jkollok int u tuża l-EUPL sabiex tqassam is-software jew sabiex tuża s-software li għandek il-liċenzja tiegħu jew sabiex tuża dan is-software liċenzjat taħt l-EUPL.

2. Min għandu jaqra dawn il-linji gwida?

Il-Linji gwida huma maħsuba għal dawk li:

- Jixtiequ jużaw is-software li ġie ippublikat taħt il-EUPL;
- Għandhom id-drittijiet tas- software u qed jikkunsidraw il-EUPL bħala l-liċenzja magħżula għad-distribuzzjoni tal-istess software;
- Għadhom kemm bdew jizviluppaw software, jistgħu jintegraw is- software ippublikat taħt il-EUPL u jixtiequ li jirrilaxxa l-prodott taħt l-EUPL jew liċenzja oħra taħt il-F/OSS

Il-Linji gwida huma immirati lil-partijiet interessati li ġejjin:

- Servizzi tal-Kummissjoni Ewropea, meta jieħdu d-deċiżjoni li jiddistribwixxu software huma stess taħt liċenzja tal-F/OSS;

- L-awtoritajiet tas-settur pubbliku meta jiddeċiedu li jużaw l-EUPL biex iqassmu software tagħhom stess bħala F/OSS;
- Il-partijiet interessati l-oħra kollha li jixtiequ jużaw il-EUPL biex iqassmu x-xogħlijiet tagħhom: dawn jinkludu l-intrapriżi tas-settur privat jew l-awturi individwali. Għalkemm speċjalment adattata għall-qafas legali Ewropew, il-EUPL tista tintuża wkoll minn awturi li jinsabu barra l-Unjoni Ewropea;
- L-izviluppaturi kollha jew l-utenti (il-korpi jew persuni naturali), li potenzjalment jistgħu jużaw xogħol ippublikat taħt il-EUPL

3. L-użu tas-software liċenzjat taħt l-EUPL

3.1. Ifhem il-prinċipji tal-ghoti tal-liċenzja

Meta wiehed jikteb software, il-proprjetà intellettuali li tirriżulta hija protetta mil-liġi tad-drittijiet tal-awturi, daqslikieku kienet xogħol letterarju jew artistiku.

Il-liġi tad-drittijiet tal-awtur tagħti ċerti drittijiet lil min għandu t-titolu tax-xogħol, u tiffissa limiti legali dwar kif haddiehor jista' jagħmel użu minn dak ix-xogħol. Id-drittijiet tal-awtur joriginaw billi jkunu protetti x-xogħlijiet miktuba, u jkun għaqli li wiehed iżomm f'moħħu li l-liġi tad-drittijiet tal-awtur tqis is-software tal-kompjuter u kwalunkwe materjal assoċjat miegħu bħala tip ta' xogħol letterarju.

Li wiehed ikollu d-drittijiet tal-awtur fuq biċċa xogħol, ifisser li l-proprjetarju, ġeneralment l-awturi originali jistgħu jikkuppjawh, jadattawh u jqassmuh. Il-proprjetarju biss, b'mod awtomatiku, jista' jagħmel dan. Min jikkopja,

ibiddel jew iqassam ix-xogħol ta' haddiehor mingħajr permess jista' jkun soġġett għal azzjoni legali.

Il-proprjetarju jista' jagħti permess lil haddiehor sabiex jikkopja, ibiddel, jew iqassam ix-xogħol permezz ta' liċenzja, bħall-EUPL.

Din it-tip ta' liċenzja (kif inhi l-EUPL) għandha titqies bħala kuntratt bejn **il-Konċedent tal-Liċenzja** (l-awtur tas-software) u **d-Detentur tal-Liċenzja** (int, l-utent tas-software, li tkun tista' imbagħad tużah skont it-termini tal-liċenzja). Kun af li jekk ma taqbilx mat-termini ta' din il-liċenzja, normalment ma jkollokx id-dritt li tuża, tikkopja, tbiddel jew tqassam is-software. Jekk taqbil dan mingħajr ma tkun qbilt mat-termini ta' din il-liċenzja, tkun qed tikser il-liġi tad-drittijiet tal-awtur.

3.2. Ifhem il-prinċipji tal-F/OSS

L-EUPL v1.1 hija liċenzja għal Software Hieles/b'Sors Miftuh (Free/Libre/Open Source Software, F/OSS). F'Marzu 2009, l-OSI - l-Inizjattiva tas-Sors Miftuh - iċċertifikat din il-liċenzja bħala liċenzja b'sors miftuh minhabba li tissodisfa t-termini tad-Definizzjoni tas-Sors Miftuh (l-OSD). Il-liċenzja tissodisfa wkoll il-kundizzjonijiet li stipulat il-Fondazzjoni tas-Software Hieles (il-FSF) li fil-qosor jiżguraw li d-detentur tal-liċenzja jgawdi minn erba' libertajiet ewlenin:

- Il-libertà li wiehed juża jew ihaddem is-

software għal kwalunkwe għan u għadd ta' utenti;

- Il-libertà li wiehed jikseb il-Kodiċi tas-Sors (sabiex jistudja kif jahdem is-software).
- Il-libertà li wiehed juża l-kopji tas-software bejn iktar minn utent wiehed u li jerga' jqassam mill-ġdid dawn l-istess kopji;
- Il-libertà li wiehed jimmodifika, jadatta, itejjeb is-software skont il-bżonnijiet speċifiċi u li jaqsa dawn il-modifiki mal-oħrajn.

L-Inizjattiva b'Sors Miftuh (l-OSI)

(ara: www.opensource.org/docs/definition.php) stabbiliet għaxar prinċipji tal-OSD li kwalunkwe liċenzja "b'Sors Miftuh" għandha tkun konformi magħhom:

Tqassim mill-ġdid b'xejn

"Il-liċenzja m'għandhiex iżomm xi parti milli tbiegħ jew tagħti b'xejn, is-software bħala

komponent ta' tqassim ta' hafna softwer flimkien li jkun fihom programmi minn bosta sorsi differenti. Il-liċenzja m'għandiex titlob hlas għad-drittijiet (royalties) jew miżata oħra għal dan il-bejgħ."

Il-Komunikazzjoni tal-kodiċi tas-sors

"Il-programm għandu jinkludi l-kodiċi tas-sors, u għandu jippermetti tqassim bil-kodiċi tas-sors kif ukoll fil-forma miġbura f'daqqa. Meta xi forma ta' prodott ma tkunx imqassma bil-kodiċi tas-sors, għandu jkun hemm mezz li huma tajbin hafna biex jirreklamaw kif wiehed jikseb il-kodiċi tas-sors permezz ta' nefqa raġonevoli sabiex ikun jista' jagħmel kopji tal-prodott preferibbilment, li wiehed ikun jista' jniżżlu b'xejn mill-Internet. Il-kodiċi tas-sors għandu jkun il-forma ppreferuta li biha l-programmatur ikun jista' jmodifika l-programm. Mhuwix permess li l-kodiċi tas-sors jitfassal apposta b'tali mod li ma jinftiehemx. Ma jistgħux jithallew isiru forom intermedji bħalma huma r-riżultati ta' xi proċessur minn qabel jew ta' xi traduttur."

Awtorizzazzjoni sabiex ikunu prodotti u mqassmin xogħlijiet imsejsin fuq xogħlijiet li jkunu saru diġà u li huma protetti bid-drittijiet tal-awtur

"Il-liċenzja għandha tippermetti modifikazzjonijiet u xogħlijiet imsejsa fuq xogħlijiet li saru diġà u li huma protetti bid-drittijiet tal-awtur, u għandha tippermetti li jkunu mqassma skont l-istess termini għat-tqassim tal-liċenzja tas-software originali."

Ir-Regolament li għandu x'jaqsam mal-integrità tal-kodiċi tas-sors tal-awtur

"Il-liċenzja tista' tillimita biss it-tqassim tal-kodiċi tas-sors f'forma modifikata jekk il-liċenzja tippermetti t-tqassim tal-"fajls li jiddeskrivu l-bidliet li jkunu saru fil-programm tal-kompjuter" bil-kodiċi tas-sors bil-għan li jiġi modifikat il-programm fil-hin li jkun qiegħed jinħoloq. Il-liċenzja għandha tippermetti b'mod esplicitu t-tqassim tas-software li jinħoloq mill-kodiċi mmodifikat tas-sors. Il-liċenzja tista' tesigi li x-xogħlijiet msejsa fuq xogħlijiet li saru diġà u li huma protetti bid-drittijiet tal-awtur għandu jkollhom isem jew numru tal-verżjoni li jkunu differenti minn daww tas-software originali."

Dan minhabba li huwa tajjeb li jkun hemm hafna

hegga biex isir it-titjib, imma l-utenti għandhom dritt ikunu jafu min huwa responsabbli tas-software li jkunu qed jużaw. L-awturi u daww li jiehdu hsieb tal-manutenzjoni tal-proġett għandhom id-dritt reċiproku li jkunu jafu x'inhum mitlub mingħandhom sabiex jappoġġaw u jipproteġu r-reputazzjonijiet tagħhom. Il-liċenzja tista' timponi li l-bidliet jew it-titjib għandhom ikunu distinti mis-sors originali."

L-ebda diskriminazzjoni kontra persuni jew gruppi

"Il-liċenzja m'għandiex tiddiskrimina kontra xi persuna jew grupp ta' persuni."

Jista' jkun li xi pajjiżi għandhom restrizzjonijiet fuq l-esportazzjonijiet (embargi) għal ċerti tipi ta' software; madankollu l-liċenzja nnifisha ma tistax tinkorpora dawn ir-restrizzjonijiet."

L-ebda diskriminazzjoni kontra l-oqsma li għandu jsir sforz fihom

"Il-liċenzja ma tistax iżżomm lil xi hadd milli juża l-programm f'xi qasam partikolari li għandu jsir sforz fih. Pereżempju, ma tistax iżżomm programm milli jintuża f'negozju (b'mod kummerċjali), jew milli jintuża għal riċerka ġenetika."

L-ebda restrizzjoni "oħra" fir-rigward tat-tqassim tal-liċenzji

"Id-drittijiet meħmuża mal-programm għandhom japplikaw għal kull min jitqassamlu l-programm mill-ġdid mingħajr ma tinħass il-htieġa li tingħatha liċenzja oħra minn daww il-partijiet."

Dan huwa maħsub sabiex iwaqqaf software milli jopera permezz ta' mezz indiretti bħal meta jintalab ftehim dwar l-iżvelar tal-informazzjoni."

Liċenzja m'għandiex tkun speċifika għal prodott

"Id-drittijiet meħmuża mal-programm m'għandhomx jiddependu mill-fatt li l-programm huwa parti minn tqassim ta' software partikolari. Jekk il-programm jinsilet minn dak it-tqassim u hu użat skont it-termini tal-liċenzja tal-programm, il-partijiet kollha li tqassmilhom is-software mill-ġdid għandu jkollhom l-istess drittijiet bħal daww li jingħataw flimkien mat-tqassim originali tas-software."

Il-liċenzja m'għandhiex tagħmel restrizzjonijiet fuq softwer ieħor

"Il-liċenzja m'għandhiex tagħmel restrizzjonijiet fuq softwer ieħor li jitqassam mas-softwer liċenzjat. Pereżempju, il-liċenzja m'għandhiex tinsisti li l-programmi l-oħra kollha mqassmin bl-istess mezz għandhom ikunu softwer bis-sors miftuh."

Il-liċenzja għandha tkun indipendenti mit-

teknoloġija

"L-ebda dispożizzjoni tal-liċenzja m'għandha tkun stabbilita abbażi ta' teknoloġija individwali jew xi stil ta' interface."

Bħalissa l-Internet mhuwiex l-uniku mezz li minnu wiehed jista' jniżżel is-softwer (hemm ohrajn bħas-CD-Rom, l-FTP, eċċ). Jista' jkun hemm mezz oħra fil-futur (li għad iridu jiġu vvintati) u l-liċenzja ma tistax thalli barra (jew tkun magħquda ma') xi teknoloġija speċifika.

3.3 L-użu tal-kodiċi liċenzjat taht l-EUPL: id-drittijiet u l-obbligi tiegħek

3.3.1 Id-drittijiet tiegħek huma mfissrin fl-Artikolu 2 tal-EUPL:

Meta "tirċievi" "Xogħol" (softwer u/jew dokumentazzjoni) taht il-liċenzja EUPL, int tirċievi serje ta' drittijiet permanenti, mhux esklussivi, li jistgħu jiġu eżerċitati madwar id-dinja, minghajr ma jithallsu royalties.

"Madwar id-dinja" tfisser li d-drittijiet tiegħek mhumiex ristretti fir-rigward tal-ispazju: int tista' tuża x-xogħol liċenzjat go l-Ewropa jew barra mill-Ewropa, jew permezz ta' network internazzjonali tal-komunikazzjoni.

"Permanenti" tfisser li d-drittijiet tiegħek mhumiex ristretti għal perjodu ta' żmien. Sakemm int tibqa' tirrispetta t-termini tal-liċenzja, id-drittijiet jingħatawlek għal dejjem, il-konċedent tal-liċenzja ma jehodloxx il-liċenzja.

"Minghajr l-obbligu li jithallsu royalties" tfisser li l-liċenzja nnifisha tingħatalek minghajr hlas. Jista' jkun li jkun hemm miżati relatati ma' servizzi kumplementari bħal pereżempju servizzi ta' appoġġ (manutenzjoni speċifika).

B'mod ġenerali bħala detentur tal-liċenzja F/OSS, speċifikament bil-EUPL, tkun tista':

- Tikseb il-kodiċi tas-sors minn bank tad-dejta li wiehed jista' jkollu aċċess għalih b'mod hieles. Ma jingħadx li dan huwa "bank tad-dejta fuq l-Internet" (minhabba li l-liċenzja hija indipendenti mit-teknoloġija); madankollu l-fatt li wiehed jippubblika l-kodiċi fuq l-Internet jikkorrispondi mal-aħjar prattiki ta'

bħalissa.

- Uża x-Xogħol (jiġifieri s-softwer) fi kwalunkwe ċirkustanza u għal kull użu, Dan ifisser, pereżempju, li kemm l-użi privati u dawk pubbliċi, u kemm dawk li jhallu jew li ma jhallux profitt jistgħu isiru.
- Aghmel kopji tax-Xogħol. Dan ifisser li wiehed jagħmel kopji.
- Immodifika x-Xogħol Originali, u aghmel xogħlijiet imsejsa fuq xogħlijiet li saru diġà u li huma protetti bid-drittijiet tal-awtur. Dan ifisser li int tista' tadatta l-kodiċi għall-htigijiet speċifiċi tiegħek, inkluż is-softwer f'soluzzjoni iktar wiesgħa jew għall-kuntrarju islet biss il-partijiet mill-kodiċi li jistgħu jkunu b'żonnjużi għalik.
- Ikkomunikah lill-pubbliku (jiġifieri għaddieh permezz ta' network pubbliku jew permezz ta' servizzi ta' taqsim imsejsin fuq ix-Xogħol - "Softwer bħala servizz" fuq l-Internet)
- Qassam ix-Xogħol jew kopji tiegħu, Int għandek id-dritt ukoll li tqassam verżjoni modifikata tax-Xogħol jew tax-Xogħlijiet imsejsa fuq xogħlijiet li saru diġà u li huma protetti bid-drittijiet tal-awtur kif inhu ddikjarat hawn fuq.
- Sellef ix-Xogħol jew kopji tiegħu b'xejn jew bi hlas.
- Agħti d-drittijiet tal-liċenzja lil parti terza fir-rigward tax-Xogħol jew tal-kopji tiegħu, jiġifieri int se tqassam taht il-kundizzjonijiet ta' Liċenzja (l-EUPL skont il-klawżola "copyleft") u se tagħti liċenzja lil parti terza tad-drittijiet kollha li jkunu ngħatawlek skont l-EUPL lill-partijiet interessati godda.

3.3.2 L-obbligi tieghek huma mfissra fl-Artikoli 5 u 6 tal-EUPL:

Ghall-użu tas-software

Jekk int utent li m'intix espert fit-thaddim tas-software “kif sibtu jew kif nizziltu” minghajr ma mmodifikajt il-kodiċi tas-sors, u għall-benefiċċju tieghek stess jew għall-benefiċċju tal-organizzazzjoni tieghek (l-istess amministrazzjoni, l-entità legali li tbiegħ) minghajr ma tqassam jew tikkomunika s-software lil partijiet terzi, m'hemm l-ebda obbligu jew limitu speċifiċi tad-drittijiet li huma mogħtija lilek.

Permezz tal-użu tas-software, int se tevita kwalunkwe użu mhux awtorizzat tal-proprjetà intellettuali tal-awturi li għew qabel: ismijiet, logos, trademarks, marki tas-servizz eċċ. Pereżempju, tista' tuża "CIRCA" (software li l-Kummissjoni Ewropea tat il-liċenzja taħt l-EUPL) sabiex l-istess informazzjoni tintuża minn utenti li huma 'l bogħod fil-kuntest tas-servizzi jew tal-proġetti tieghek, madankollu l-fatt li jintuża CIRCA ma jawtorizzaxx tuża l-isem (jew il-logo) tal-Kummissjoni Ewropea għall-finijiet ta' reklamar jew sabiex tgħid li l-attività tieghek qiegħda tiġi appoġġata, iffaċilitata jew sponsorjata mill-Kummissjoni Ewropea.

Għall-ghoti tal-liċenzji tas-software daqslikieku huwa l-awtur oriġinali

Jekk int l-ewwel persuna li qed tiehu d-deċiżjoni dwar il-ghoti tal-liċenzja għax-xogħol (l-“awtur oriġinali” jew l-ewwel konċedent tal-liċenzja), għandek tiżgura (u tagħti garanzija formali permezz ta' liċenzja) li int għandek it-titolu tad-drittijiet tal-awtur, jew li kienet ingħatatlek liċenzja.

Pereżempju, jekk l-amministrazzjoni tas-settur pubbliku tieghek trid tagħti liċenzja għal ċertu software, kun ċert li l-iżviluppaturi tas-software kienu jew huma impjegati ta' din l-amministrazzjoni jew kienu kuntratturi (li kienu jaħdmu mieghek permezz ta' kuntratt ta' servizzi li jittrasferixxi d-drittijiet kollha lill-amministrazzjoni tieghek. Il-garanzija formali ta' hawn fuq (ara l-Artikolu 6 tal-EUPL) tingħata billi jiddaħhlu notifiki prominenti tad-drittijiet tal-awtur fil-kodiċi tas-software (billi jiġi indikat l-isem tad-detentur tad-drittijiet tal-awtur).

L-ewwel konċedent tal-liċenzja jista' jinkludi wkoll, fix-xogħol, biċċiet speċifiċi mill-kodiċi tas-software li tiegħu ngħatatlu liċenzja taħt liċenzja permissiva (jew “non-copyleft”, jiġifieri bi dritt li jipproduċi software li jkun proprjetà tiegħu biss): liċenzja li, bħall-“BSD il-ġdid”, l-“Apache 2.0” jew il-“Liċenzja MIT”, thalli li jsir tqassim mill-ġdid tal-kodiċi liċenzjat taħt liċenzja oħra: l-EUPL. F'dan il-każ, jekk jogħġbok eżamina sew id-dispożizzjonijiet tal-liċenzja “permissiva”, b'mod partikolari l-klawżoli kollha li għandhom x'jaqsmu mal-kundizzjonijiet jew mat-tqassim mill-ġdid u li jkunu rrispettati l-marki tad-drittijiet tal-awtur li diġà jeżistu.

Għall-modifikazzjoni tas-software

Jekk tirċievi s-software li hu liċenzjat taħt l-EUPL u għal xi raġuni tixtieq teditja l-kodiċi, int għandek tirrispetta d-drittijiet tal-awtur tal-awtur oriġinali (jiġifieri l-Komunità Ewropea), u l-kontributuri sussegwenti (jekk hemm) b'mod partikolari l-affarijiet kollha li jissemew li għandhom x'jaqsmu mas-software. Għalhekk, tnehhix marki tad-drittijiet tal-awtur jekk dawn jinsabu fil-kodiċi tas-sors użat sabiex int tikteb xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur.

Jekk int stess tagħmel xi tibdil biex ittejjeb, indika b'mod ċar il-bidu u t-tmiem ta' dawn it-tibdiliet, daħħal id-data meta tkun saret il-modifikazzjoni u l-marka tad-drittijiet tal-awtur tieghek stess, li tidentifikak b'mod ċar bħala l-awtur u d-detentur tad-drittijiet tal-awtur tal-modifikazzjonijiet. Jekk jogħġbok aghmel dan dlonk kif issir xi modifikazzjoni, anki jekk m'għandekx il-hsieb li tqassam is-software mill-ġdid (hekk kif l-organizzazzjoni tieghek tista' tiehu deċiżjoni oħra fil-futur). Jekk tippjana li tqassam is-software mill-ġdid wara li tagħmel xi modifikazzjoni jew xi tibdil, tinsiex li l-EUPL (l-Artikolu 6) titlob garanzija waħda formali mingħand kull kontributur: li d-drittijiet tal-awtur tal-kodiċi li ddahħal huma proprjetà tieghek jew li ngħatatlek il-liċenzja bil-kundizzjoni li jkollok permiss terġa' tqassmu mill-ġdid.

Għat-tqassim tas-software mill-ġdid

X'inhu t- “Tqassim”

Skont kif inhi mfiisra l-EUPL, it-*Tqassim u/jew il-Komunikazzjoni* (għall-pubbliku) huma kwalunkwe azzjoni ta' bejgħ, għoti, self b'xejn jew bi hlas, tqassim, komunikazzjoni, trażmissjoni, jew inkella li wiehed jagħmel disponibbli kopji tax-Xogħol onlajn jew offlajn, jew li wiehed jipprovdi aċċess għall-funzjonalitajiet essenzjali. It-tifsira hija wiesgħa hafna u tkopri iktar milli sempliciment wiehed jipprovdi "kopji" tas-software. Xi hadd li, bħala fornitur tas-servizzi tal-Internet pereżempju (Software bħala Servizz), iħalli lill-utenti onlajn sabiex jaħdmu bis-software, ikun "qiegħed jikkomunika mal-pubbliku".

Dan ifisser li kull fornitur tas-servizzi tal-Internet (ISPs), li aktarx ikunu "qegħdin jużaw ix-xogħol kif ikunu sabuh" (jiġifieri mingħajr ma jagħmlu xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur) il-komponenti standard tal-F/OSS (liċenzjati taħt l-EUPL) għandhom ikunu konformi mal-obbligi tad-distributuri (speċjalment dawk li għandhom x'jaqsmu mal-provvediment ta' bank tad-dejta fejn il-kodiċi tas-sors ikun disponibbli)? Le, dan sempliciment huwa ta' piż u mhuwiex l-għan tal-liċenzja. L-għan ta' din il-liċenzja huwa li d-drittijiet kollha tal-utenti (u b'mod partikolari ta' dawk tal-awtur oriġinali u l-kontributuri sussegwenti) jkunu protetti jekk l-ISPs joffru s-servizzi tagħhom imsejja fuq xogħlijiet li saru

diġà u li huma protetti bid-drittijiet tal-awtur li l-ebda bank ieħor tad-dejta ma hu jqassamhom jew jagħtihom liċenzja. F'dawn il-każijiet biss, l-ISP għandu jkun konformi mal-obbligi tad-distributur.

X'jiġri jekk int "Tqassam" is-software

Sabiex tqassam is-software mill-ġdid lill-partijiet terzi, għandek tqis żewġ obbligi, li għandhom x'jaqsmu mal-użu tal-liċenzja u mal-provvediment ta' bank tad-dejta fejn il-kodiċi tas-sors tas-software ikun disponibbli.

A) Obbligu li għandu x'jaqsmu mal-liċenzja

Jekk tqassam kopji tal-programm li kienet ingħatatlek liċenzja tiegħu taħt l-EUPL, int għandek dejjem tagħti dawn il-kopji skont id-dispożizzjoni tal-EUPL.

Jekk hloqt xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur (jiġifieri li int kont immodifika is-software, żidt funzjonalitajiet oħra, ittraduċejt l-interface f'lingwi oħra eċċ.), u jekk tqassam dan ix-xogħol ġdid, għandek tapplika wkoll l-istess liċenzja EUPL (mingħajr ma timmodifika t-termini tal-għoti tal-liċenzja) għax-xogħol kollu msejjes fuq xogħol li hu protett bid-drittijiet tal-awtur.

Grafika 1: L-Effett "copyleft"

L-EUPL tipprevedi eċċezzjoni importanti għar-regola ta' hawn fuq: huwa l-każ fejn l-użu tal-liċenzja kompatibbli "copyleft" huwa obbligatorju.

Liċenzja tas-Software tissejjah "*Copyleft*" meta t-tqassim mill-ġdid tal-kodiċi oriġinali jew tar-riżultat ta' kwalunkwe twaħhid mal-kodiċi għandu jkun liċenzjat taħt din il-liċenzja mhux modifikata.

Il-Liċenzja Pubblika Ġenerali GNU (GPLv.2)

hija l-iktar liċenzja copyleft użata.

Skont l-Artikolu 5 tagħha, l-EUPL hija wkoll copyleft sabiex tevita kwalunkwe approprijazzjoni esklużiva tas-software.

Min-naħa tal-EUPL, hemm elenkati liċenzji copyleft kompatibbli kif ġej: (l-1 ta' Frar 2009):

- il-Liċenzja Pubblika Ġenerali GNU (GPLv.2)
- il-Liċenzja tas-Sors Miftuħ (OSL) v. 2.1

- u/jew v. 3.0
- il-Liċenzja Pubblika Komuni v. 1.0
- il-Liċenzja għal softwer bis-sors miftuħ użat mill-Fondazzjoni Eclipse v. 1.0
- CeCILL v. 2.0

Xi jfisser dan?

Immagina li int wahħadt flimkien żewġ biċċiet ta' kodiċi tas-software:

- l-ewwel biċċa tal-kodiċi ngħatatlek il-liċenzja sabiex tkun tista' tużah taht l-EUPL;
- għat-tieni biċċa tal-kodiċi ngħatatlek il-liċenzja sabiex tkun tista' tużaha taht wahda

Grafika 2: Il-Klawżola ta' kompatibilità

Jekk joghġbok kun af, li meta tkun qed tohloq is-soluzzjonijiet tas-software minn diversi komponenti ta' Sors Miftuħ, rari tkun obligat twahħad jew tillinkja l-kodiċi tagħhom f'sors wieħed. B'mod ġenerali, il-komponenti diversi tas-soluzzjoni jinbidlu u jipproċessaw parametri mingħajr ma jitwahħdu. F'dan il-każ, kull komponent tas-soluzzjoni jista' jibqa' liċenzjat taht il-liċenzja oriġinali.

Immagina każ iehor fejn int tkun wahħadt żewġ biċċiet oħra mill-kodiċi tas-software:

- ingħatatlek liċenzja għall-ewwel biċċa taht l-EUPL;
- ingħatatlek liċenzja għat-tieni biċċa taht liċenzja *"permissiva"*

mil-liċenzji copyleft kompatibbli ta' hawn fuq (pereżempju il-GPLv2).

Jekk tiddeċiedi li tqassam mill-ġdid ix-xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bidrittijiet tal-awtur, int tkun qed tqassam dan ix-xogħol mill-ġdid skont id-dispożizzjoni tal-GPLv2. Dan huwa obbligu li jirriżulta mill-GPLv2, li huwa "copyleft". L-EUPL isolvi "l-kunflitti bejn il-liċenzji" billi jawtorizzak tkun konformi ma' dan l-obbligu.

Jingħad li liċenzja tas-software hija liċenzjata bħala "permissiva" meta t-tqassim mill-ġdid tal-kodiċi oriġinali jew tar-riżultat ta' xi twahħid tal-kodiċi jista' jkun liċenzjat taht xi liċenzja (l-istess jew oħra, inkluż liċenzja "proprietarja" (fejn il-bejjiegh jirriżerva tad-drittijiet kollha tal-awtur għalih biss). Eżempju magħruf sew tal-liċenzji permissivi jinkludi l-liċenzja MIT u l-familja tal-liċenzji BSD.

Jekk tiddeċiedi li tqassam mill-ġdid ix-xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bidrittijiet tal-awtur, int tkun qed tqassam dan ix-xogħol mill-ġdid skont id-dispożizzjoni tal-EUPL. Dan huwa obbligu li johroġ mill-Artikolu 5 tal-EUPL (il-klawżola tal-"copyleft").

Grafika 3: It-thawwid mal-kodiċi tas-sors permissiv

b) L-obbligu li għandu x'jaqşam mal-pubblikazzjoni tal-kodiċi tas-sors

Fil-każ tat-tqassim ta' xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur, int għandek tikkommunika l-kodiċi tas-sors modifikat minn bank tad-dejta li wieħed jista' jkollu aċċess liberu

għalih (f'hafna każijiet, din tkun websajt jew indirizz ta' FTP). Għandek għall-anqas tippovdi holqa jew indirizz li jippermetti kwalunke detentur tal-liċenzja jiftah dan il-bank tad-dejta jew li jkollu aċċess għalih jew li jnizzel il-kodiċi tas-sors, sakemm int tkompli tqassam ix-xogħol.

3.4 X'għandek tistenna minn softwer li jkun liċenzjat taht l-EUPL?

Meta tkun l-awtur (originali), jew il-persuna li tikkontribwixxi għat-titjib ta' xogħol eżistenti liċenzjat taht l-EUPL, int tistenna li d-drittijiet tiegħek tal-awtur ikunu protetti, minhabba li l-EUPL titlob lid-detenturi tal-liċenzja

- Jirrispettaw id-drittijiet tal-awtur originali (u ta' dawk li jikkontribwixxu sussegwentament jekk ikun hemm) b'mod partikolari dawk l-affarijiet kollha li jissemew li jkollhom x'jaqsmu mal-liċenzja.

Meta tkun l-awtur, jew dak li jikkontribwixxi għat-titjib tax-xogħol li jkun liċenzjat taht l-EUPL eżistenti, tistenna li x-xogħol tiegħek ma jkun qatt approprijat minn parti terza (eż. bejjiegh ta' softwer li jagħmel ix-xogħol proprjetà tiegħu) minhabba li l-EUPL titlob lid-detenturi tal-liċenzja:

- Japplikaw il-liċenzja taht l-EUPL meta jagħmlu tqassim tal-kopji tax-xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur².

Meta tkun l-awtur, jew dak li jikkontribwixxi għat-titjib tax-xogħol li jkun liċenzjat taht l-EUPL, tistenna li tkun mgħarraf meta dan jergà jitqassam mill-ġdid. M'hemm l-ebda obbligu formali (jew "garanzija") li tgħarraf lill-awtur originali (jew li tkun mgħarraf eż. fil-każ ta' titjib). Madankollu, sakemm tkun l-awtur jew dak li jikkontribwixxi, int tibqa' attiv u tipparteċipa fil-"komunità ta' nies li jahdmu bis-software liċenzjat", sabiex isiru żviluppi jew sempliċiment forums li jkollhom x'jaqsmu max-xogħol liċenzjat (jigifieri dwar il-qasam li jingħazel biex jiġi żviluppat bis-saħħa tal-kollaborazzjoni) tibqa' fil-qalba u tikseb kummenti dwar dan. Dan jiżgurak li int ikollok d-dritt tal-aċċess tal-kodiċi modifikat u li tibbenefika mit-titjib għall-interessi tiegħek, minhabba li l-EUPL tordnalek:

- Meta jsir it-tqassim ta' xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur, id-distributur li jqassam ix-xogħol mill-ġdid għandu l-obbligu li jikkommunika l-kodiċi tas-sors modifikat permezz ta' bank tad-

² Għajr fil-każ ta' liċenzja kompatibbli tad-drittijiet tal-utent (copyleft), li tevita wkoll l-

approprijazzjoni minn partijiet terzi, kif spjegat fit-taqsima 5.5.

dejta li ghandu aċċess liberu.

Meta tkun l-awtur, jew dak li jikkontribwixxi għat-titjib tax-xogħol li jkun liċenzjat taht EUPL eżistenti, tistenna li l-proprjetà intellettuali tiegħek (l-ismijiet, logos, trademarks, marki tas-servizz, eċċ.) tkun rispettata, hekk kif l-EUPL tordna lill-utenti kollha (jew lid-distributori li jqassmu x-xogħol mill-ġdid) jevitaw l-użu kollu mhux awtorizzat tal-proprjetà intellettuali li jkunu għamlu l-awturi ta' qabel.

3.5 Garanziji, responsabbiltà, liġi applikabbli

Meta tkun l-utent ta' softwer liċenzjat taht l-EUPL, ma tirċievi l-ebda garanzija dwar il-kwalità tas-software, u safejn hu permess mill-liġi applikabbli - id-distributur tas-software jichad ir-responsabbiltajiet kollha li għandhom x'jaqsmu ma' kwalunkwe ħsara kkawżata mis-software.

Dan ifisser li, skont it-termini tal-liċenzja, u barra l-każijiet eċċezzjonali (imgħiba ħażina volontarja jew danni lil persuni naturali) il-konċedent tal-liċenzja qatt mhu se jkun responsabbli għal xi ħsara diretta jew indiretta, materjali jew morali, danni ta' kwalunkwe natura. Dan ma jhallix lil dak li jkun jitolb rimedji meta jkun hemm telf ta' dejta, telf ta' reputazzjoni, waqfien fix-xogħol, ħsara fil-kompjuter, telf ta' opportunitajiet ta' negozju eċċ.

Eżempju:

Nizzilt is-soluzzjoni “X-F/OSS” (isem fittizju) liċenzjata taht l-EUPL u żammejt il-fajls importanti għalija fiha: il-klijenti tiegħi kollha u l-korrispondenza li kelli magħhom għal iktar minn tliet snin. F'daqqa waħda, is-server X-F/OSS jieqaf jaħdem u nitlef id-dejta kollha – m'għandi l-ebda kopja oħra tad-dejta jew l-unika kopja li għandi hija fil-format X-F/OSS” li ma tistax tingara u tirriproduċi l-iżball. F'dan il-każ, ma nistax nitlob rimedju għall-ħsarat minhabba xi responsabbiltà tal-awtur tal-“X-F/OSS”.

Iċ-ċaħda tar-responsabbiltà qatt mhi assoluta: il-konċedent tal-liċenzja jista' jkun soġġett għall-liġijiet statutorji dwar ir-responsabbiltà tal-prodott, sakemm dawn il-liġijiet japplikaw għax-xogħol. Il-liġi applikabbli hija l-liġi nazzjonali ta' Stat Membru speċifiku (hija l-liġi ta' pajjiż li qiegħed fl-Unjoni Ewropea fejn il-konċedent tal-

Fl-aħhar, meta tkun l-utent ta' softwer liċenzjat taht l-EUPL, int għandek garanzija tas-sostenibbiltà li għandha x'taqsam mal-ghoti tal-liċenzja tal-kodiċi, hekk kif din il-liċenzja mill-EUPL ma tistax tittehidlek lura: anki jekk l-awtur oriġinali jiddeċiedi japplika t-termini l-oħrajn tal-ghoti tal-liċenzji għal iktar verżjonijiet tal-kodiċi tas-sors oriġinali tiegħu, dak li jingħata lilek b'liċenzja jingħatalek mingħajr limiti ta' żmien.

liċenzja jgħix jew għandu l-uffiċċju registrat fih). Uħud mil-liġijiet nazzjonali huma saħansitra iktar stretti fejn tidhol ir-responsabbiltà tal-prodott.

Għalhekk, il-liċenzja EUPL (bħal kwalunkwe liċenzja oħra, F/OSS jew proprjetarja) mhijiex se żżomm lill-qorti milli tistabbilixxi “responsabbiltà tal-prodott” imsejsa fuq il-prinċipji ġenerali tal-protezzjoni tal-konsumatur.

Il-liċenzja EUPL innifisha tipprevedi każijiet fejn l-awtur ikun responsabbli: fil-każ ta' mgħiba ħażina volontarja (pereżempju l-awtur infetta s-software b'vairus malizzjuż tal-kompjuter) jew jekk is-software jikkawża ħsara diretta lill-persuni jew lill-oġġetti (pereżempju, is-software huwa sistema speċifika ta' navigazzjoni għall-inġenji tal-ajru u jikkawża xi ħabta, is-software ikejjel it-temperaturi tal-istrumenti mediċinali li jisterilizzaw u l-kalkolu ħażin ta' dan jikkawża kontaminazzjoni, is-software jirregola l-atmosfera ta' post u jikkawża xi intossikazzjoni). Madankollu, dawn huma l-każijiet estremi fejn korpi ta' ċertifikazzjoni xierqa jistgħu jeżaminaw is-software u jiċċertifikawh għall-użu propost. Fiċ-ċirkostanzi l-oħra kollha, l-EUPL għandha tipprotegi lill-awtur mit-talbiet li joħroġu minn ħsarat indiretti: telf ta' dejta, ta' ħin, ta' immaġni, ta' opportunitajiet tan-negozju eċċ.

Barra minn hekk, is-software imqassam taht l-EUPL jiġi b'garanzija speċifika li d-drittijiet tal-awtur tas-software huma proprjetà tal-konċedent tal-liċenzja, għandu d-dritt iqassam is-software taht l-EUPL. Din il-garanzija hija importanti kemm għall-konċedent tal-liċenzja u kemm għad-detentur tal-liċenzja. Għall-konċedenti tal-liċenzja (fil-każ li huma l-awturi oriġinali) din hija tfakkira li huma għandhom jiżguraw li

ghandhom id-drittijiet tal-awtur qabel ma jaghtu l-liċenzja lis-software. Għall-kontributuri li jiġu wara li jqassmu s-software mill-ġdid, din hija tfakkira li għandhom jiżguraw li huma għandhom id-drittijiet tal-awtur fuq il-modifiki kollha li jkunu għamlu. Għad-detentur tal-liċenzja (l-utent aħħari), din hija garanzija aħjar kontra r-riskju ta' talbiet rigward il-ksur tad-drittijiet tal-awtur u anki fil-każ ta' talbiet relatati mal-brevetti: jistgħu jeżaminaw liema parti mill-kodiċi tas-software hemm dubju dwarha u jitolbu kjarifikazzjoni mill-awtur.

Fil-fatt huwa komuni li l-garanziji u tar-responsabbiltà jithallew barra mil-liċenzji kollha tas-software (b'Sors Hieles/Miftuh jew

proprietarji). Madankollu, il-fatt li dawn jithallew barra huwa iktar iġġustifikat fil-każ ta' programm b'Sors Miftuh, li kien ingħata u mhux inbiegħ, li huwa xogħol li għadu qiegħed jiżviluppa, li jista' jibqa' jittiejeb minn bosta kontributuri.

Fl-aħħar, jekk titlob garanzija ta' appoġġ jew ta' xi tip ta' ftehim dwar livell ta' servizz (SLA) li jagħti tifsira tal-kwalità, il-frekwenza, ir-reattività u l-prezz ta' xi servizzi speċifiċi li jingħataw, tista' tiffirma kuntratti jew ftehimiet oħra ma' organizzazzjonijiet jew kumpaniji li jappoġġaw is-software liċenzjat taħt l-EUPL li tuża int, li jista' jipprovdi l-garanziji u l-kopertura tar-responsabbiltà, x'aktarx bi ħlas.

3.6 Iktar żvilupp u użu ma'software ieħor

Tista' tuża software li jkun liċenzjat taħt l-EUPL flimkien ma' kwalunkwe software ieħor mingħajr restrizzjoni. Madankollu, jekk tixtieq tqassam iktar software liċenzjat taħt l-EUPL li tkun irċevejt, inkluz it-titjib possibbli li tkun għamilt, għandek tagħmel dan billi tuża l-liċenzja EUPL stess jew liċenzja kompatibbli.

3.7 L-EUPL jista' jiġi modifikat?

Mistoqsija oħra hija jekk l-utent jistax jimmodifika liċenzja, eż. "Nista' nohloq liċenzja ta' xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur?". It-tweġiba hija għall-kollox fin-negattiv: l-EUPL huwa dokument uffiċjali, approvat mill-Kummissjoni Ewropea wara snin ta' konsultazzjonijiet u thejji. M'għandekx timmodifikah jew tohloq ix-"xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur taħt l-EUPL" inti stess u ssejjahlu EUPL, "EUPL EUPL v. 2", "EUPL plus" jew xi haġa oħra simili ta' dan.

Il-liċenzja EUPL għandha d-drittijiet tal-awtur (© il-Komunità Ewropea 2007) u mhijiex "xogħol liċenzjat" fiha nnifisha li jista' jiġi modifikat b'mod liberu. Skont l-Artikolu 5 (il-klawżola "copyleft"), l-użu tal-EUPL huwa biss permess għat-tqassim u/jew għall-komunikazzjoni ta' xogħlijiet "skont it-termini ta' din il-Liċenzja" (jiġifieri mingħajr modifikazzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-liċenzja).

Naturalment, huwa possibbli li tikkomplementa

Jekk tixtieq tiddel is-software liċenzjat taħt l-EUPL jew tghaqqdu ma' software ieħor sabiex tagħmel software ġdid ("xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur"), għandek bżonn issejwi t-termini tal-EUPL sabiex tiżviluppa jew tintegra s-software. (ara l-kapitolu 4).

L-liċenzja bi ftehim ieħor li jkollu x'jaqsam mas-servizzi: integrazzjoni, implimentazzjoni, appoġġ, garanzija estiża, manutenzjoni eċċ. Madankollu, kif intqal fl-Artikolu 5, it-termini jew il-kundizzjonijiet miżjuda m'għandhomx ivarjaw jew jirrestringu t-termini tal-liċenzja EUPL.

Jekk l-EUPL ma tissodisfax il-htigijiet tiegħek, tista' tikkonsulta l-lista ta' liċenzji ċertifikati OSI sabiex teżamina jekk teżistix xi liċenzja oħra li hija użata hafna u li tista' tissodisfa l-htigijiet tal-komunità li tiżviluppa s-software. Tista' tohloq ukoll il-liċenzja tiegħek stess, imma għandek tkun konxju li dan l-eżerċizzju għandu jkun riżervat għall-ispeċjalisti. F'dan il-każ, anki jekk xi ideat tal-EUPL jistgħu jkunu ta' ispirazzjoni għal xogħlok, l-ebda idea li tinsab fil-liċenzja l-ġdida originali m'għandha tikkawża xi konfużjoni mal-EUPL, minhabba li jiġu kkupjati l-isem, il-gudizzju tal-Komunità Ewropea dwar ir-rikonossiment tal-awtur, l-organizzazzjoni formali jew il-kontenut tagħha stess.

4. Ir-rilaxx tas-software tiegħek taħt l-EUPL

L-EUPL hija maħsuba sabiex tiffacilita t-tqassim tas-software li għandek it-titolu tiegħu, waqt li timxi fuq il-prinċipji tal-F/OSS.

4.1 Prerekwiżiti

L-iktar prerekwiżit importanti sabiex tirrilaxxa s-software taħt l-EUPL, bħal ma jiġri meta tirrilaxxa kwalunkwe software ieħor, huwa li tkun żgur li int għandek it-titolu tad-drittijiet tas-software.

Tehtieg tkun konxju tat-termini li taħthom se tirrilaxxa is-software, għalhekk għandek tiffamiljarizza ruhek mal-EUPL.

4.2 Eżamina t-titolu u d-DPI fuq is-software tiegħek

Jekk int ktibt is-software kollu li tixtieq tirrilaxxa (jew l-organizzazzjoni tiegħek, jiġifieri l-entità legali li se tirrilaxxa s-software), allura int għandek it-titolu tad-drittijiet tal-awtur tas-software. Fi kwalunkwe sitwazzjoni oħra, jehtieg teżamina min kiteb is-software u taħt liema termini int tista' tużah u tqassmu.

Jekk is-software inkiteb minn kuntratturi fismek, int jista' jkollok id-dritt li tqassmu mill-ġdid, jew inkella jkollok it-titolu tas-software – dan jiddependi mit-termini tal-kuntratt li taħthom inkiteb is-software għalik. Għalhekk int għandek issib dan il-kuntratt u teżamina d-dispożizzjonijiet dwar id-Drittijiet tal-Proprietà Intellettuali (DPI). Pereżempju, jekk tkun qiegħed fil-proċess li tiffirma kuntratt mal-kumpanija X (il-“Kuntrattur”), eżamina jekk il-kuntratt tiegħek fihx dispożizzjoni bħal din:

“It-titolu tar-riżultati – proprietà intellettuali u industrijali”

Kwalunkwe riżultati jew drittijiet fuq dawn, inkluż id-drittijiet tal-awtur u d-drittijiet tal-proprjetà intellettuali u industrijali oħra, miksuba fl-eżekuzzjoni tal-Kuntratt, għandhom ikunu l-proprjetà unika tal-**AWTORITÀ KONTRAENTI** >, li tista' tużahom, tippubblikahom, tassenhahom jew

L-EUPL hija liċenzja għall-F/OSS. Filwaqt li l-EUPL innifisha fiha t-termini kollha tal-liċenzja li se tuża, huwa utli li thossok familjari mal-kunċetti tal-F/OSS sabiex tiehu l-aħjar mill-vantaġġi sabiex tirrilaxxa s-software taħt l-EUPL. B'mod partikolari, huwa importanti li tifhem il-prinċipji tal-F/OSS li fuqhom hija mibnija l-komunità.

tittrasferixxihom kif tqis li jkun xieraq, mingħajr limitazzjoni ġeografika jew limitazzjoni oħra.”

F'kuntratti godda, huwa rrakkommandat li int għandek tiffoka l-attenzjoni tal-kuntrattur fuq il-ħsieb tiegħek li tqassam ix-xogħol taħt l-EUPL. Verament, illum l-iżviluppaturi jużaw għadd dejjem jikber ta' komponenti b'Sors Miftuh jew anki tad-“Dominju Pubbliku” u għandhom jeżaminaw jekk il-liċenzja ta' dawn il-komponenti hijiex permissiva biżżejjed tant li tħallik tqassam is-software tiegħek taħt l-EUPL. Huwa għalhekk irrakkommandat li tikkomplimenta d-dispożizzjoni ta' hawn fuq ma' dan li gej:

“Fejn jeżistu drittijiet tal-proprjetà industrijali jew intellettuali qabel ma jkun iffirmit il-Kuntratt (kif jista' jkun il-każ meta l-Kuntrattur jintegra l-komponenti tas-software bis-sors miftuh fix-xogħol li johroġ) il-Kuntrattur għandu jeżamina u jkun żgur li x-xogħol kollu li jkun hareġ jista' jiġi ttrasferit, imqassam jew ikkomunikat taħt id-dispożizzjoni tal-Liċenzja Pubblika tal-Unjoni Ewropea (l-EUPL). L-eżekuzzjonijiet għar-rekwiżit hawn fuq huma possibbli biss wara li l-**AWTORITÀ KONTRAENTI** tagħti l-approvazzjoni tagħha minn qabel.”

4.3 L-applikazzjoni tal-prinċipji tal-F/OSS (biex tinbena komunità)

Naturalment, tista' tirrilaxxa s-software taht l-EUPL sempliciment biex tagħmilha iktar faċli għall-oħrajn biex jużawh, f'dal-każ jista' jkun ma tkunx interessat tiżviluppa komunità ta' appoġġ barra mill-organizzazzjoni tiegħek magħmula minn "żviluppaturi li minn jeddhom jixtequ jaħdmu iktar dwar dan". Madankollu, jekk trid tisfrutta l-vantaġġi kollha tal-komunità li tuża s-software bis-sors miftuħ, jgħidli l-possibbiltà li organizzazzjonijiet u individwi oħrajn se jgħinu billi jappoġġaw u jiżviluppaw iktar s-software, għandek tiffamiljarizza ruħek mal-komunità tal-utenti u tal-iżviluppaturi li aktarx jikkollaboraw miegħek sabiex tiżviluppa iktar s-software tiegħek. Huwa għaqli li taqra l-*"Linji gwida għall-Amministrazzjonijiet Pubbliċi dwar l-Assoċjazzjoni mal-Komunitajiet li Jużaw is-Software bis-sors miftuħ"* miġbura mill-IDABC f'dan il-kuntest³

4.4 Għaliex hija importanti liċenzja?

Kif diġà rajna, is-software hu protett mid-drittijiet tal-awtur. Mingħajr liċenzja, il-bidliet, it-titjib, il-lokalizzazzjoni (traduzzjonijiet) kollha huma pprojbiti. Tabilhaqq, id-drittijiet tal-awtur jagħtu lil min għandu t-titolu tax-xogħol ċerti drittijiet fuq ix-xogħol stess, u huwa illegali li l-oħrajn jużaw ix-xogħol daqslikieku kien proprjetà tagħhom.

Il-proprjetarju (il-Konċedent tal-liċenzja) jagħti l-permess lil xi parti oħra (id-Detentur tal-liċenzja) permezz tal-użu ta' Liċenzja, bħalma hi l-EUPL.

Minhabba li hija liċenzja għall-F/OSS, l-EUPL tippoteġi d-drittijiet tal-awtur originali, filwaqt li tagħti lill-utenti jew lill-awturi sussegwenti, il-libertà li jużaw is-software daqslikieku kien tagħhom stess.

Id-dritt li wiehed juża mill-ġdid ix-xogħlijiet li jkunu saru qabel huwa "faċilitatur" importanti għall-mod li qed jintuza dan l-aħħar ta' kif isiru l-programmi, fejn komponenti multipli tas-software huma magħquda jew miġbura flimkien. Għalhekk huwa essenzjali li jkun stabbilit li teżisti liċenzja xierqa għall-komponenti kollha u – fil-każ li l-komponenti huma mwassla taht bosta liċenzji u jekk ix-xogħol li jirriżulta minn dan ikollu jitqassam mill-ġdid lill-pubbliku - li dawn il-liċenzji huma kompatibbli flimkien.

³ Ippublikati fuq is-sit tal-IDABC:
<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>

4.5 Id-deċiżjoni li tippubblika sofwer taht Liċenzja tal-F/OSS

Jekk qiegħed taqra dawn il-linji gwida, probabbilment tinsab diġà konxju li l-użu tal-istess sofwer minn utent wiehed jew iktar huwa wiehed mill-iktar modi effiċjenti ta' kif wiehed iżid l-użu tas-sofwer, isahħaħ il-kwalità (jippermetti li żviluppaturi ohra jeżaminaw, itejbu jew iżidu l-funzjonalitajiet) u jiffranka l-spejjeż billi jevita li jkollu jerga' jivvinta s-sofwer mill-ġdid. Din il-proċedura għet irrakkommandata lill-amministrazzjonijiet pubbliċi, bi qbil assolut bejn il-ministri Ewropej responsabbli mill-politika tas-servizzi tal-Gvern elettroniku. Din hija l-aħjar implimentata permezz ta' liċenzja tal-F/OSS. Fuq kollox,

4.6 Id-deċiżjoni li tagħzel l-EUPL bhala liċenzja

L-ghazla ta' liċenzja għat-tqassim għandha ssir fi stadju bikri hafna minhabba li tisser id-drittijiet tal-iżviluppaturi li jikkontribwixxu u minhabba li diffiċli li aktar tard tibdel l-ghazla li tkun għamilt fil-bidu.

Galadarba l-konċedent tal-liċenzja jixtieq jevita kwalukwe "approprijazzjoni" esklussiva tas-sofwer tiegħu min-naħa ta' parti terza (din hija generalment il-pożizzjoni tal-amministrazzjonijiet pubbliċi), l-ghazla tal-EUPL hija rrakkommandata għal bosta raġunijiet:

- Għall-ewwel darba, korp pubbliku tad-daqs tal-Kummissjoni Ewropea uffiċjalment żviluppa u approva liċenzja tal-F/OSS għar-rilaxx tas-sofwer tiegħu.
- L-EUPL hija valida legalment fil-lingwi

4.7 Jehtieg li tirreferi għal-liċenzja fil-kodiċi tas-sors

L-ghazla tal-liċenzja għandha tkun stabbilita fejn qiegħed jiġi pprovdut is-sofwer (eż. fuq il-websajt tas-sofwer). M'hemmx għalfejn li tinkludi l-kontenut attwali tal-liċenzja, l-isem u l-holqa għall-kontenut tal-liċenzja originali għandhom jiżguraw li jkun hemm referenza aħjar għal sors wiehed.

filwaqt li hemm hafna iktar linji gwida ohra għall-użu ta' sofwer bis-sors miftuħ fis-settur pubbliku, b'dawn il-linji gwida u l-EUPL, m'għandekx għalfejn tinkwieta jekk fhimtx jew le l-kwistjonijiet kollha rigward is-Sors Miftuħ b'mod generali.

L-EUPL tfasslet b'mod speċifiku sabiex tiffaċilita l-użu mill-ġdid tas-sofwer fis-settur pubbliku, tipprotegi l-investimenti li jsiru bis-sahha tal-flus ta' dawh li jhallsu t-taxxi u sabiex tiċċara kwistjonijiet li jistgħu jaffettwaw, bhala utent tas-sofwer.

uffiċjali kollha tal-Unjoni Ewropea, fir-rigward tal-prinċipju tad-diversità lingwistika, kif inhu rrikonoxxut permezz tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea.

- L-EUPL kellha tqis l-ispeċifità u d-diversità tal-Liġijiet tal-Istati Membri u tal-Liġi tal-Komunità (it-terminologija tad-drittijiet tal-awtur, l-informazzjoni, il-garanzija, ir-responsabbiltà, il-liġi applikabbli u l-ġurisdizzjoni);

L-EUPL tiżgura li l-kwistjonijiet dwar il-heffa biex jitniżżlu l-programmi minn fuq l-Internet huma kompatibbli mal-liċenzji l-ohrajn l-iktar rilevanti (inkluż l-iktar wahda popolari, il-GPLv2).

jismu “COPYING” (jew “LICENCE”), u tnizzel nota qasira fuq nett ta’ kull fajl tas-sors, fejn issemmi d-drittijiet tal-awtur, id-data, id-detentur u l-liċenzja, u b’hekk il-qarrej ikun mgħarraf

dwar fejn għandu jsib it-test shih tal-liċenzja.

Eżempju ta’ “nota qasira” li għandha tinsab fis-sofwer imqassam taħt l-EUPL huwa dan li ġej:

```
/*
* Drittijiet tal-awtur 2007 L-ORGANIZZAZZJONI TIEGHEK4
*
* Liċenzjat taħt l-EUPL, Verżjoni 1.1 jew - dlonk malli
  jiġu approvati mill-Kummissjoni Ewropea - sussegwentament
  Verżjonijiet tal-EUPL (il-"Liċenzja");
* Ma tistax tuża dan ix-xogħol ħlief jekk ikun konformi
mal-
  Liċenzja.
* Tista' tikseb kopja tal-liċenzja minn fuq il-websajt:
*
* http://ec.europa.eu/idabc/eupl5
*
* Sakemm ma jkunx mitlub mod ieħor mil-liġi applikabbli jew
ikun sar qbil
  bil-kitba, is-sofwer li jkun imqassam taħt il-Liċenzja
jkun
  imqassam fuq bażi "AS IS",
* MINGHAJR GARANZIJI JEW KUNDIZZJONIJIET TA' KWALUNKWE TIP,
kemm
  espressi jew implikati.
* Ara l-Liċenzja biex tkun taf il-kliem speċifiku li
jintuża
  għall-permessi u l-limiti skont il-liċenzja.

*/
```

Fl-eżempju ta’ hawn fuq, l-awtur originali jaċċetta verżjonijiet tal-EUPL li joħroġu iktar tard, li jistgħu jkunu ppubblikati mill-Kummissjoni Ewropea. It-tqassim “taħt l-EUPL” mingħajr indikazzjoni tan-numru tal-verżjoni jipproduċi l-istess effett, madankollu dan ikun inqas esplicitu.

Għall-kuntrarju, jekk l-awtur originali jrid jillimita l-aċċettazzjoni tiegħu għal verżjoni speċifika tal-EUPL (u sabiex jibqa’ hieles jew le milli jadotta verżjonijiet godda iktar tard), għandu jagħti l-liċenzja kif ġej:

```
* Liċenzjat taħt l-EUPL, Verżjoni 1.1 biss (il-
  "Liċenzja");
```

Billi wiehed jagħti l-liċenzja b’dak il-mod, kwalunkwe verżjoni li toħroġ iktar tard tal-EUPL mhijiex se

⁴ Kwalunkwe snin, fil-bidu jew fl-aħħar, meta ġew ippubblikati l-modifiki, eż. “2005, 2007”

⁵ B’mod speċjali fil-każ tal-EUPL, li għandha valur speċjali fil-lingwi kollha tal-Unjoni Ewropea, il-paġna għandha tiġi eżaminata (u preferibbilment għandha titpoġġa kopja tal-liċenzja fuq il-websajt tiegħek u tkun ikkommunikata meta jkun qed jitnizzel il-programm sabiex tkun evitata modifika tal-URL li ma tkunx mistennija).

tkun applikabbli għax-xogħol jew għax-xogħlijiet li jkunu msejsa fuq xogħolijiet li saru diġà u li huma protetti bid-drittijiet tal-awtur, mingħajr ma jkun hemm qbil mal-awtur originali. It-terminu “biss” huwa rrakkommandat minhabba li jagħmel il-kundizzjonijiet tal-ghoti tal-liċenzji iktar esplicitu.

4.8 L-ahjar Prattiki dwar “l-istabbiliment” ta’ kuntratt bl-EUPL

Bejn proprjetarju ta’ proġett li jkun liċenzjat taht l-EUPL (kap jew imprenditur) u l-partijiet interessati l-oħra kollha (li għalihom għandhom japplikaw it-termini tal-EUPL) jehtieg li jagħmlu kif ġej:

- Jgħarrfu direttament li s-software (jew il-komponenti speċifiċi) huma liċenzjati taht l-EUPL. Dan għandu jsir fuq il-paġna tal-websajt tal-proġett, u fuq l-iktar paġna "magħrufa" li tagħmel referenza jew li tiddeskrivi l-proġett. Pereżempju, dahhal il-frazi prominenti “Liċenzjat taht l-EUPL”.
- Jgħaqqdu t-terminu EUPL ta’ hawn fuq mal-URL fejn il-kontenut tal-liċenzja jista’ jiġi kkonsultat u jitnizzil f’bosta lingwi.
<http://ec.europa.eu/idabc/eupl>
- Jinkludu kopja tal-EUPL u kaxxa fejn wiehed jista’ jingassa fll-programm li qed imexxi l-komunikazzjoni tas-software jew il-proċess tat-tnizzil. Għandkom thallu lill-vizitatur inizzil is-software imqassam minn bank tad-dejta. Il-programm għandu jipprovdni “Jekk jogħġbok aqra sew il-

kundizzjonijiet tal-ġħoti tal-liċenzja taht l-EUPL ta’ hawn taht”, wara mmarka l-kaxxa “Naqbel” li tinsab taht it-tieqa li turi l-kontenut kollu tal-liċenzja. Il-proċess tat-tnizzil għandu jkompli biss jekk il-kaxxa tkun immarkata.

Għal dan il-ghan, verżjoni .TXT tal-EUPL hija pprovduta fuq www.osor.eu

- Għas-software li jkun imqassam permezz ta’ mezzi fiżiċi (bħalma huma l-istikek tal-usb, CD-ROMs jew DVD-ROMs) huwa xorta wahda għaqli li tinkludi kopja tal-liċenzja EUPL stess. għandek tikkopja l-verżjoni TXT fuq il-fajl li jismu “Liċenzja”.

Barra minn dan, int tista’ (din mhix obligatorja) tirreferi l-paġni tal-websajt tal-IDABC fejn jinsabu iktar spjegazzjonijiet u studji dwar l-EUPL:

(<http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5425>).

4.9 Mhemmx bżonn tirreġistra l-qbil tal-approvazzjoni tad-detentur tal-liċenzja

Il-liċenzja tapplika anki jekk int ma żżommx reġistru tal-utenti li jaqblu mat-termini tal-liċenzja. Din hija funzjoni ta’ kif il-ligi tad-drittijiet tal-awtur tirrelata mas-software tiegħek.

Il-liċenzja tipproduċi effett ġuridiku dlonk malli jintuza s-software (bil-kodiċi tas-software isemmi li huwa liċenzjat taht it-termini tal-EUPL), u dan l-użu għandu jintwera bis-sempliċi raġuni li jkun eżerċitat kwalunkwe dritt li jingħata bil-liċenzja, pereżempju billi jitferrex is-software fdiversi dipartimenti tal-organizzazzjoni tiegħek, fis-siti tal-konsumaturi (jekk int organizzazzjoni kummerċjali) jew fil-kompjuters tal-klijenti (jekk int organizzazzjoni tas-settur pubbliku) jew siti li jikkommunikaw mal-Internet, johlqu jew iqassmu kopji jew xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur.

Madankollu, jista’ jkun utli għalik li tirreġistra d-dettalji tal-kuntatt ta’ daww li jnizzlu s-software tiegħek. Sabiex “ikunu jafu l-utenti tagħhom”, bosta banek tad-dejta jitolbu lill-vizitaturi tagħhom jirreġistraw b“ID” (isem) u jitolbu iktar dettalji (indirizz, numru tat-telefown eċċ.) inkluż l-indirizz uniku tal-posta elettronika fejn tintbagħatilhom il-password. Dan, flimkien mar-reġistrazzjoni tal-indirizz tal-IP, jistgħu jipprovdulek informazzjoni ġenerali pertinenti qabel ma jsir xi tnizzil, madankollu l-affidabbiltà ta’ din l-“awtentikazzjoni” hija msejsa fuq l-ghemil u l-bonafede tal-parti l-oħra.

Għalkemm huwa utli li tkun taf lill-utenti tiegħek, dan il-ġbir ta’ informazzjoni mhuwiex mehtieg sabiex ikunu stabbiliti d-drittijiet u l-obbligi tal-EUPL.

4.10 Bank tad-dejta fejn il-kodiċi tas-sors għandu jkun disponibbli

Naturalment, tista' tippubblika s-software tiegħek fuq il-websajt tiegħek stess. Madankollu, il-kodiċi tas-sors tas-software tiegħek għandu jkun idealment ippubblikat f'bank tad-dejta li jipprovdi modi faċli ta' kif wiehed juża software bis-sors miftuħ li qiegħed jizviluppa. Dan għandu jnaqqas ukoll ir-rekwiżiti tal-medda tal-frekwenza.

4.11 Kif u fejn se tikkommunika d-deċiżjoni tiegħek?

Jekk tirrilaxxa s-software tiegħek ifisser li int trid li nies oħra jużawh. Dan jista' jsehh biss jekk in-nies li huma interessati fis-software tiegħek ikunu jafu bih.

Għandek theggi u xxerred l-informazzjoni dwar is-software tiegħek kemm jista' jkun – u tirrilaxxa l-informazzjoni taht l-EUPL – lill-komunitajiet tal-utenti li jistgħu jkunu interessati fis-software tiegħek. Xi suggerimenti dwar kif tagħmel dan jinkludu:

Kun af li l-pubblikazzjoni fil-“pjattaformi ta' kollaborazzjoni” jew tal-banek tad-dejta speċjalizzati ta' software bis-sors miftuħ ma tnaqqasx il-kontroll tiegħek fuq l-izvilupp u l-modifikazzjoni tal-verżjoni uffiċjali tas-software tiegħek.

- heggi nota mhux itwal minn pagna li tiddekrivi l-funzjonalità tas-software tiegħek, l-udjenza ta' utenti li jinsabu fil-mira, u l-fatt li hija rilaxxata taht liċenzja tal-F/OSS (l-EUPL).
- Qassam din in-nota lill-komunitajiet ta' interess – għas-software tas-settur pubbliku Ewropew din tista' tinkludi, pereżempju l-Osservatorju u Bank tad-Dejta ta' software bis-sors miftuħ imheggi mill-IDABC (www.OSOR.eu), il-websajt ePractice.eu, il-websajt tal-amministrazzjoni tiegħek.
- ippubblika s-software fuq bank tad-dejta li normalment iżżuru l-komunità tiegħek ta' interess.

5. L-iżvilupp jew l-integrazzjoni tas-software mal-liċenzja EUPL

5.1 Il-prinċipji tal-iżvilupp tal-F/OSS

Tista' tirrilaxxa kwalunkwe software li int għandek it-titolu tiegħu, (li tkun żviluppajt int, l-impjegati tiegħek jew il-kuntratturi tiegħek skont il-każ), taht l-EUPL.

Madankollu, jekk qed tfassal software mill-bidu bil-hsieb li tirrilaxxah taht l-EUPL, il-fatt li tuża l-prinċipji tal-iżvilupp tal-F/OSS jagħtik l-iktar vantaġġi. Dawn il-prinċipji jinkludu:

- Addotta disinn modulari, fejn il-komponenti "jikkellmu" flimkien mingħajr ma jgerfxu l-kodiċi kollha tas-software.
- Aħdem f'ambjent kollaborattiv (li jipprovdi sistema li tikkontrolla l-verżjoni u għodod oħra sabiex taħdem mill-bogħod u tmexxi l-komunità tal-iżviluppaturi tiegħek).
- Dokumentazzjoni standardizzata tal-programm u tal-moduli kollha.

5.2 Kif l-EUPL tħallik tintegra u tghaqqad is-software

Bhall-bqija tal-liċenzji għall-F/OSS, l-EUPL hija ddisinnjata sabiex tiżgura li s-software jista' jiġi estiż, immodifikat u użat mill-ġdid flimkien ma' software ieħor.

Hafna drabi, soluzzjoni ta' software tiġi estiża billi jiġi integrat xi kodiċi tas-sors li diġà jeżisti fil-kodiċi tas-sors tax-xogħol tiegħek, jew billi tghaqqad xogħlok ma' komponenti tas-software eżistenti, li huma pprovduti lilek taht il-liċenzja tagħhom. F'dawn il-każijiet il-proċess ta' integrazzjoni/it-tagħqid jipproduċi dak li nsejnhulu "xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur". It-tqassim possibbli ta' xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur jirrikjedi li l-komponenti kollha jkollhom il-liċenzja kompatibbli.

Bis-saħħa ta' klawżola waħda dwar il-

- Tmexxija b'saħħitha u mmanigġjar tal-proġett, li jkunu kompatibbli ma' attitudni li hija miftuħa għall-partecipazzjoni minn barra u li jilqgħu l-ideat tal-oħrajn, filwaqt li jikkontrollaw il-proġett u jiffissaw direzzjoni.
- Interface effiċjenti tal-komunità (li tkun komunikatur tajjeb).

Il-Linji gwida għall-Amministrazzjonijiet Pubbliċi dwar l-Assoċjazzjoni mal-Komunitajiet b'Sors Miftuħ" miġbura mill-IDABC jipprovdu iktar dettalji dwar kif jaħdmu l-komunitajiet b'Sors Miftuħ u kif jużaw il-prinċipji tal-iżvilupp tal-liċenzja għall-F/OSS:

<http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=19295>

kompatibbiltà, l-EUPL timmira li tiffaċilita l-produzzjoni u t-tqassim tax-xogħlijiet imsejsa fuq xogħlijiet li saru diġà u li huma protetti bid-drittijiet tal-awtur. L-EUPL tagħmel dan bil-modi li ġejjin:

- Tiżgura li dawk kollha li jirċievu s-software għandhom aċċess għall-kodiċi tas-sors. Dan iħallihom jistudjaw kif jaħdem is-software.
- Tiżgura li dawk kollha li jirċievu s-software ikollhom id-dritt jagħmlu t-tibdiliet. Dan iħallihom jimmodifikaw, jestendu jew jergħu jużaw is-software mill-ġdid.
- Tiżgura li x-xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-drittijiet tal-awtur għandu jitqassam taht l-istess liċenzja jew liċenzja kompatibbli. Din tiżgura li s-software li jirriżulta huwa disponibbli ukoll biex ikun studjat, modifikat u estiż iktar.

5.3 Ghalfejn l-integrazzjoni hija utli - Ghalfejn il-liċenzji jistgħu jillimitaw l-integrazzjoni

Organizzazzjonijiet, b'mod partikolari amministrazzjonijiet pubbliċi, jonfqu biljuni ta' ewro sabiex jgħidli li softwer li huwa ħafna drabi duplikat. Il-fatt li softwer jintuża mill-ġdid, jiġi ffrankati ħafna flus, sforzi u ħin, u dan jista' jhalli r-riżorsi u r-riżultati jintużaw bejn l-organizzazzjonijiet, minflok ma dejjem jerga' jibda l-proċess mill-ġdid biex ikun ivvintat is-softwer. Vantaġġ tal-liċenzji għall-F/OSS, bħalma hija l-EUPL, qiegħda thalli s-softwer jiġi integrat u użat mill-ġdid.

5.4 Kwistjonijiet speċifiċi dwar l-EUPL

L-EUPL għadha mhijiex użata ħafna. Għalhekk, tista' tkun diffiċli sabiex issib il-komponenti eżistenti li huma liċenzjati taħt l-EUPL sabiex tgħaqqadhom mas-softwer tiegħek liċenzjat taħt l-EUPL.

Madankollu, is-softwer taħt bosta liċenzji għall-F/OSS jistgħu jingħaqdu mas-softwer liċenzjat taħt l-EUPL. Dan huwa l-każ fejn jidhru l-komponenti kollha li huma liċenzjati taħt liċenzji li ma jimponux ristrezzjonijiet dwar l-ghoti tal-liċenzji fil-gejjieni (il-liċenzji kollha

Il-liċenzji proprjetarji kollha jillimitaw is-softwer milli jiġi integrat u użat mill-ġdid, minħabba li l-kodiċi tas-sors mhuwiex disponibbli b'mod awtomatiku.

Xi liċenzji għall-F/OSS jillimitaw l-integrazzjoni billi jitolbu l-użu tal-istess liċenzja f'xogħlijiet modifikati. Għal kuntrarju ta' dan, l-EUPL thalli li ssir integrazzjoni mas-softwer li jkun imqassam taħt bosta liċenzji tal-F/OSS li jintużaw ħafna (ara taqsima 5.5).

"permissivi", bħal pereżempju il-MIT jew il-BSD). Saħansitra s-softwer imqassam taħt liċenzji komuni li jimponu xi restrizzjonijiet dwar jekk għandux isir iktar żvilupp jista' jingħaqad mal-EUPL bl-użu tal-klawżola dwar il-kompatibbiltà (ara t-taqsima 5.5).

Kun af li n-natura tal-EUPL bħala liċenzja appoġġata mis-settur pubbliku Ewropew għandha tiżgura li fil-gejjieni qarib, ammont sinifikanti ta' softwer li jintuża fis-settur pubbliku huwa disponibbli taħt din il-liċenzja.

5.5 Kompatibbiltà ma' liċenzji ohra

Ħafna liċenzji għall-F/OSS iħallu l-verżjonijiet modifikati tas-softwer originali jkunu mqassma taħt liċenzja ohra, inkluż l-EUPL. Dan is-softwer jista' jingħaqad mas-softwer liċenzjat taħt l-EUPL, u x-xogħol li jirriżulta minnu jitqassam taħt l-EUPL.

Xi liċenzji użati b'mod intensiv, madankollu, jinsistu li x-xogħlijiet modifikati għandhom jitqassam taħt l-istess liċenzja. Normalment, l-EUPL topera fuq l-istess kunċett.

Madankollu, jekk tgħaqqad sostanzjalment is-softwer liċenzjat taħt l-EUPL mas-softwer imqassam taħt "liċenzja kompatibbli", l-EUPL iħallu s-softwer li jirriżulta jitqassam taħt liċenzja kompatibbli minflok ma jitqassam taħt l-EUPL stess.

Il-liċenzji kompatibbli bħalissa huma mfissra mill-EUPL bħala liċenzji li huma:

- GNU Liċenzja Pubblika Ġenerali (GNU GPL v.2)
- Liċenzja għas-Softwer Miftuh (OSL) v. 2.1, v. 3.0
- Liċenzja Pubblika Komuni v. 1.0
- Liċenzja Pubblika Eclipse v. 1.0
- CeCILL v. 2.0

Din il-lista mhijiex se tiqsar (hekk jew hekk, kif xogħol imwarrad jew magħqud ikun liċenzjat b'mod validu taħt liċenzja kompatibbli, din ma tistax tiġi rrevokata), imma tista' titwal (eż. biex tinkludi verżjonijiet li għad iridu jgħidli ta' dawk il-liċenzji li ssemew, jekk għad ikun hemm).

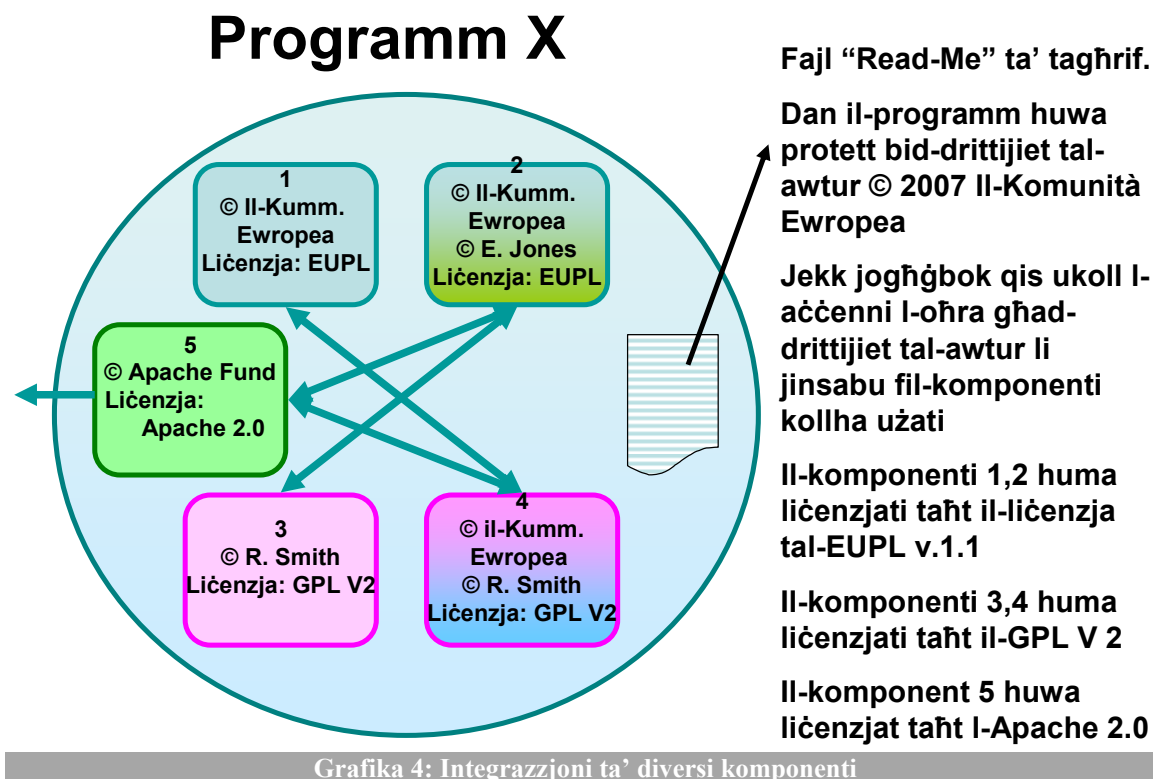
5.6 It-tagħqid ta' xogħlijiet li jkollhom liċenzji differenti

Fl-istess soluzzjoni, tista' tuża diversi komponenti tas-sofwer mqassma taħt il-liċenzji għall-F/OSS (inkluż l-EUPL) u użahom jew qassamhom flimkien (jigifieri fl-istess pakkett, fuq l-istess CD-Rom). Din it-tip ta' integrazzjoni, fejn diversi komponenti jikkomunikaw flimkien sabiex jipprovdu funzjonalitajiet, ma twahhadx id-diversi kodiċijiet tas-sors. Għalhekk, kull sofwer huwa użat u mqassam taħt it-termini tal-liċenzja tiegħu stess. F'dan il-każ, m'hemmx kwistjonijiet kompatibbli bejn il-liċenzji. Għal kuntrarju ta' dan, jekk is-sofwer imwahhad jestendi b'tali mod li jimmodifika jew jgħaqqad il-kodiċi tas-sors tagħhom, se tkun qed tohloq "xogħol imsejjes fuq xogħol li sar diġà u li hu protett bid-

drittijiet tal-awtur" li għalihom, għandha tigi analizzata l-kompatibbiltà tal-liċenzji jekk ikun maħsub li dawn ix-xogħlijiet jitqassmu.

Barra minn dan, tista' tiżviluppa sofwer li juża qafas proprjetarju (eż. Microsoft.Net jew Biztalk) u tirrilaxxah taħt l-EUPL, għall-istess raġunijiet li hemm eluf ta' programmi bis-Sors Miftuħ magħmul sabiex jithaddmu f'sistema tal-operat mhux hielsa (eż. Microsoft Windows). F'dan il-każ, tista' tirrilaxxa taħt l-EUPL, il-kodiċi speċifiku li tkun ipprođuċejt, filwaqt li kwalunkwe libreriji proprjetarji jew ambjenti ta' żvilupp li huma mitluba għandhom jintużaw, jinbiegħu mill-bejjiegh u jitqassmu taħt it-termini tagħhom stess tal-ghoti tal-liċenzji.

Eżempju prattiku:

Assumi li l-Kummissjoni Ewropea (pereżempju, tista' tqabbilha mas-sitwazzjoni tiegħek) qiegħda tqassam "Programm X" li huwa modulari u jinkludi 5 komponenti. Dawn il-komponenti mhumiex imwahhadin f'fajl wieħed tal-kodiċi tas-sors, imma qegħdin "jitkellmu" flimkien (billi

jagħmlu skambju tad-data jew tal-parametri).

Komponent 1 huwa prodott mill-Kummissjoni Ewropea (miktub kollu mill-impjegati jew mill-kuntratturi tagħha). Għalhekk tista' tkun:

© Il-Komunità Ewropea
Liċenzjata taht l-EUPL

Komponent 2 huwa prodott mill-Kummissjoni Ewropea, madankollu ma kienx miktub kollu mill-impjegati jew mill-kuntratturi tagħha: adattaw u żviluppaw softwer eżistenti li huwa liċenzjat taht il-liċenzja permissiva għall-BSD. Is-sid tad-drittijiet tal-awtur tal-komponent BSD huwa E. Jones. Għalhekk il-komponent modifikat jista' jkun:

© Il-Komunità Ewropea

© E. Jones (priżervazzjoni tal-marki originali tad-drittijiet tal-awtur fejn il-kodiċi originali huwa riprodott)

Liċenzjata taht l-EUPL

Komponent 3 ma kienx modifikat, kien prodott minn ċertu Sur. R. Smith u liċenzjat taht il-GPLv2. Din mhijiex u ma tistax tindidel:

© R. Smith

Liċenzjata taht l-EUPL

5.7 Impatt tal-klawżola dwar il-kompatibbiltà tal-EUPL dwar il-kundizzjonijiet tal-ghoti tal-liċenzja ta' xogħol ieħor

L-EUPL tista' tintuża bħala "pont" biex jittrasforma l-kundizzjonijiet tal-ghoti tal-liċenzji ta' xogħol ieħor, pereżempju jeqleb mill-GPLv2 għall-OSL, Eclipse, CeCILL jew Liċenzja Ġenerali Pubblika?

Qatt, hlief jekk dan kien diġà jista' jsir permezz

Komponent 4 kien liċenzjat taht il-GPLv2. Ma kienx possibbli jew xieraq – għal raġunijiet tekniċi – li wiehed jevita li jwahhad il-kodiċi tal-EUPL prodott mill-Kummissjoni Ewropea mal-kodiċi oriġinali tas-sors, miktub mis-Sur R. Smith. Minhabba li l-EUPL taċċetta l-GPLv2 bħala liċenzja kompatibbli, il-komponent ikun:

© R. Smith

© Il-Komunità Ewropea (fejn il-kodiċi tal-EUPL huwa inkluż/imwahhad)

Liċenzjat taht il-GPLv2

Komponent 5 jinsab fl-istess sitwazzjoni tal-komponent 3: ma kienx modifikat, u se jibqa':

© Il-Fondazzjoni Apache

Liċenzjat taht l-Apache v. 2

Il-programm se jiġi pprovdut b'fajl read-me li jispjega (jew li jgħaqqad) għad-dokumentazzjoni xierqa u jagħtu liċenzji applikabbli.

6. Verżjonijiet godda tal-EUPL

Hemm ħafna testi ta' referenza kuntrattwali u b'mod speċjali minhabba li fiha ħafna verżjonijiet lingwistiċi, huwa inevitabbli li wiehed jadatta, skont il-każ, it-test tal-EUPL skont l-evoluzzjoni tal-prattika, tat-teknoloġija, tar-regoli obbligatorji jew tal-vokabbolarju.

Skont l-Artikolu 13 tal-EUPL, il-Kummissjoni Ewropea tista' tippubblika verżjonijiet godda tal-EUPL, safejn din tkun "mehtieġa u raġonevoli" u "ma tnaqqasx l-ambitu tad-drittijiet mogħtija permezz tal-liċenzja". Dan ifisser li:

Il-Kummissjoni Ewropea tista' taġġorna l-liċenzja sabiex tindirizza kwistjonijiet legali u teknoloġiċi godda li jekk ma jsirx hekk il-liċenzja ma tkunx tista' tibqa' tiffunzjona kif maħsub.

Kwalunkwe verżjoni ġdida ma tibdilx il-karatteristiċi fundamentali tal-liċenzja, bħal ngħidu aħna l-libertajiet li tagħtik, l-eżenzjoni mir-responsabbiltà, jew il-karattru reċiproku ("copyleft") tagħha, jiġifieri li l-appropriazzjoni esklussiva tax-xogħol liċenzjat ma tkunx awtorizzata.

L-aktar kelma importanti f'dan il-paragrafu hija **raġonevoli**. Il-Kummissjoni Ewropea tista' tabilhaqq taġġorna l-liċenzja, eż. sabiex tlaħħaq mal-problemi legali godda jew li ma jkunux magħrufa minn qabel li jekk ma jsirx hekk il-liċenzja ma tkunx tista' tibqa' tiffunzjona kif maħsub. Madankollu, kwalunkwe tibdiliet bħal dawn għandhom ikunu raġonevoli, jiġifieri l-karatteristiċi bażiċi tal-liċenzja ma jistgħux ikunu mbaġħbsa, bħal ngħidu aħna l-libertajiet li tagħtik, l-eżenzjoni mir-responsabbiltà, jew il-karattru reċiproku (jew "copyleft") tagħha.

Kull verżjoni ġdida tal-Liċenzja tiġi ppublikata b'numru uniku tal-verżjoni.

Huwa importanti li tkun taf li l-verżjonijiet il-

goddha jistgħu japplikaw għal softwer li huwa diġà liċenzjat li kieku jkunu liċenzjati mingħajr numru ta' verżjoni esplicitu, jew skont il-provvediment esplicitu li l-verżjonijiet li jiġu wara jistgħu japplikaw. Minhabba kif kien ġie fformulat l-Artikolu 13 fl-EUPL v.1.0 ("il-verżjoni l-ġdida ssir torbot għalik dlonk meta ssir konxju tal-pubblikazzjoni tagħha") dan huwa l-każ ukoll għas-softwer li kien liċenzjat formalment taht il-"EUPL v.1.0". Ir-regoli jinbidlu għal verżjonijiet li għad iridu jiġu wara: Jekk l-awtur originali formalment jagħti liċenzja taht il-"EUPL v.1.1" din il-verżjoni speċifika se tibqa' tkun tista' tapplika (sakemm l-awtur originali jiddeciedi li jaġġorna, skont il-każ).

Skont dispożizzjoni oħra tal-Artikolu 13 "Il-verżjonijiet kollha ta' din il-Liċenzja fil-lingwi differenti, approvati mill-Kummissjoni Ewropea, għandhom valur identiku. Il-Partijiet jistgħu jiehdu vantaġġ mill-verżjoni fil-lingwa tal-għażla tagħhom."

Din id-dispożizzjoni (li llum hija mingħajr ekwivalenza fid-dinja) tippoteġi kemm lill-konċedent tal-liċenzja u kemm lid-detentur tal-liċenzja.

Verżjonijiet lingwistiċi godda, pereżempju jekk l-Unjoni Ewropea ssieheb magħha Stat Membru wiehed ġdid jew tnejn, għad jkollhom l-istess valur wara li jkunu approvati u ppublikati mill-Kummissjoni Ewropea. Ukoll, il-Kummissjoni tista' tirranga l-iżbalji formali sabiex tiżgura, skont kif ikun il-każ, li l-verżjonijiet lingwistiċi kollha tal-liċenzja huma ekwivalenti. F'dawn il-każijiet, in-numru tal-verżjoni ma jiġix modifikat.

Fl-aħħar, wiehed għandu jkun jaf li l-Kummissjoni Ewropea dejjem tista' tipprevedi l-estensjoni tal-lista ta' liċenzji kompatibbli pprovduta fl-appendiċi għall-EUPL.

7. Konkluzjonijiet

Fid-dinja kuljum, 1.5 miljun ruh (żviluppaturi) qeghdin jikkollaboraw f'iktar minn 200 000 proġett ta' softwer b'Sors Hieles/Miftuh, li jipproduċu softwer li jintuza minn iktar minn biljun utent.

Manigġers minn kumpaniji kummerċjali magħrufin sew bħall-IBM, Microsoft, SUN, Bull, Oracle qeghdin jagħtu liċenzja għal xi softwer b'Sors Hieles/Miftuh u qeghdin jiżviluppaw parti min-negozju tagħhom u l-istrategġija kummerċjali tagħhom f'dan ir-rigward. Anki bejjiegħa li jbiegħu softwer biss qeghdin jieħdu l-oportunità jkabbru l-bażi tal-utenti u l-iżviluppaturi tagħhom billi jqassmu materjal speċifiku tas-softwer Hieles/Miftuh.

L-amministrazzjonijiet pubbliċi, li jipproduċu kwantitajiet sostanzjali ta' softwer għall-Gvern elettroniku, baqgħu lura għalissa milli jqassmu dan is-softwer, jiġifieri qeghdin jippermettu amministraturi oħrajn, possibilmint Stati Membri oħrajn, sabiex jagħmlu użu mill-għdid minnu, itejbuh u jadattawh skont il-htigijiet tagħhom iktar milli jerġgħu jivvintawh mill-għdid.

Il-liċenzja EUPL għandha titqies bħala għodda sabiex wiehed jiffacilita li r-riżorsi jilhqu l-aqwa livell u t-tqassim. Għandha tqajjem kuxjenza li tikkonċerna l-oportunitajiet tat-tqassim ta' softwer b'Sors Miftuh/Hieles u tinkoraggixxi lill-partijiet interessati kollha rilevanti sabiex isewgu l-eżempju mogħti mill-Kummissjoni Ewropea, li rilaxxat s-softwer tagħha stess taħt l-EUPL.

<http://ec.europa.eu/idabc/eupl>

<http://www.osor.eu/eupl>